

Katten helpen muizen inventariseren

Muizen zijn voor heel wat dieren een erg belangrijke voedselbron, denken we maar aan Kerkuilen, dagroofvogels, Vossen, marterachtigen, ... Bovendien kunnen sommige soorten aanzienlijke economische schade veroorzaken. Verder hebben we het vermoeden dat het met sommige soorten echt niet goed gaat, ook met de 'algemene' soorten niet. Toch wordt in Vlaanderen erg weinig onderzoek gedaan naar muizen. En daar wil de Zoogdierenwerkgroep verandering in brengen...

De enige gegevens die momenteel beschikbaar zijn, worden verkregen door braakballen van Kerkuilen te pluizen en door het levend vangen van muizen met live-traps. Dit levert echter onvoldoende gegevens op om een goed zicht te krijgen op het voorkomen van de verschillende muizensoorten en hun trends. Wel lijkt het er op dat bepaalde soorten, zoals de Veldmuis, het heel erg slecht doen.

In West-Europa wordt deze Veldmuis gezien als dé belangrijkste voedselbron voor de Kerkuil. Dus als de Veldmuis het slecht doet, staat ook de Kerkuil er waarschijnlijk niet goed op... Maar of de gegevens uit braakballen een realistisch beeld geven, weten we niet zeker. Mogelijk doen de andere soorten het gewoon beter, waardoor de Kerkuil minder afhankelijk wordt van Veldmuizen. **Om op die vragen een antwoord te kunnen bieden, roept de Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt 2013 uit tot 'Jaar van de Muis', en roepen ze o.a. de hulp in van alle katten en hun eigenaars om een beter zicht te krijgen op het voorkomen van muizen in Vlaanderen.** Jaarlijks vallen naar schatting 10 miljoen muizen ten prooi aan de Vlaamse huiskatten. 10 miljoen dieren die ons meer kunnen leren over het voorkomen van de verschillende muizensoorten in Vlaanderen. Bovendien kost het niet veel moeite om ze te zien: uw kat brengt ze met plezier tot bij de achterdeur... Het enige wat u als katteneigenaar moet doen, is een fotootje (of meerdere) nemen van deze slachtoffers (dood of levend) en de waarnemingen ingeven op de website www.waarnemingen.be. Aan de hand van de foto's kunnen experts deze dieren op naam brengen en zo een beter beeld krijgen van de verspreiding van de verschillende muizensoorten in Vlaanderen. Wie wil, kan natuurlijk zelf ook een poging doen om de verschillende soorten te leren herkennen. Hieronder geven alvast een overzicht van de soortgroepen. Een volledig overzicht van de soorten staat op de website van de Zoogdierenwerkgroep (www.zoogdierenwerkgroep.be/studie/soorten).

Spitsmuizen: Spitsmuizen zijn kleine, muisachtige dieren met een spitse snuit en korte poten. De ogen zijn klein, maar het gehoor en reukvermogen zijn goed ontwikkeld. Spitsmuizen hebben korte haartjes, meestal bruinachtig of grijs van kleur. Het grootste deel van de soorten leeft alleen en is zowel 's nachts als overdag actief. De meeste soorten eten hoofdzakelijk insecten. Sommige soorten, zoals de bosspitsmuis, hebben rode tandpunten.

Ware muizen: (huismuis/bosmuis) De ware muizen zijn de best gekende soorten. De Huismuis, die je wel eens in huis kan tegenkomen, maar ook de Bruine rat, zijn enkele voorbeelden. Ze hebben grote oren en ogen en een lange staart (ongeveer zo lang als het lichaam zelf). De kleur van de vacht is bruin of grijs, de buik is meestal witachtig.

Woelmuizen: (Woelmuizen hebben een korte staart en korte poten. De snuit is stomp. De oorschelpen en ogen zijn eerder klein. Alle soorten lijken relatief sterk op mekaar.

De rugzijde van de Rosse woelmuis (lichaam: 8,5-11 cm, staart 3,5-7 cm) is kastanje- of roodachtig bruin, de flanken zijn grijs met een rode glans en de buikzijde is geel of gebroken wit. De kop is kort en stomp met zeer duidelijk zichtbare oorschelpen (bij andere soorten minder zichtbaar).

Slaapmuizen: De slaapmuizen zijn een kleine familie knaagdieren met vijf soorten die in Europa leven. De meeste slaapmuizen hebben een pluimachtige staart en lijken daarom een beetje op eekhoorns. Ze zijn echter een stuk kleiner. Ze hebben grote ogen, ronde oorschelpen en korte pootjes. Slaapmuizen leven vooral in bomen en struiken. De dieren voeden zich met knoppen en vruchten (bijvoorbeeld noten). Ze slapen overdag en zijn 's nachts actief. Ze houden een winterslaap in een nest, onder de grond, in holle bomen, in holten of in nestkasten.

Wie nog meer wil doen, kan meehelpen met het pluizen van braakballen (van Kerkuilen) of het (levend) vangen van muizen met live-traps. Je kan je hiervoor opgeven via info@zoogdierenwerkgroep.be.

Foto-tips

- Foto's in zij-aanzicht geven over het algemeen de grootste kans op een juiste determinatie.
- Zorg dat de staart zichtbaar is en de verhouding van de lengte ervan tot die van het lichaam.
- Foto's neem je liever overdag zodat je geen flits hoeft te gebruiken. Zo zijn de kleuren 'echter'.
- Neem bij woelmuizen ook een foto van de onderkant van de achterpoot en een detail van het oor.
- Een scherpe foto is wel erg handig.

Tekst: Kris Boers, zoogdierenwerkgroep Vlaanderen

